

Прва основна школа краља Петра II у Ужицу

ШКОЛСКИ ПРОГРАМ за период 2018-2022. година

Предмет: ГЕОГРАФИЈА

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења географије биће праћене и евидентиране кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА V РАЗРЕД

Назив предмета: ГЕОГРАФИЈА

Фонд: 36 часова

Циљ наставе и учења предмета: Циљ наставе и учења географије је да ученик изучавањем географских објеката, појава и процеса у природном и друштвеном окружењу и међусобној повезаности са њима развије одговоран однос према себи, природи и будућности планете Земље.

ТЕМАТСКИ (ГЛОБАЛНИ) ПЛАН РАДА

БРОЈ ТЕМЕ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ТЕМЕ	БРОЈ ЧАСОВА					Образовни стандарди
		Обрада	Утврђивање	Провера	Систематизација	Укупно часова	
1.	Човек и географија	1	0	0	0	1	ГЕ 1.2.3; ГЕ1.3.1; ГЕ 2.4.2.
2.	Васиона	3	1	1	0	5	ГЕ1.1.3; ГЕ1.2.1; ГЕ1.2.2; ГЕ2.1.4; ГЕ2.2.1; ГЕ2.2.2; ГЕ3.2.2.
3.	Планета Земља	19	8	2	1	30	ГЕ1.2.2; ГЕ1.2.3; ГЕ2.2.1; ГЕ2.2.2; ГЕ3.2.1; ГЕ3.2.2.
УКУПНО		23	9	3	1	36	

ОБЛАСТ / ТЕМА	ИСХОДИ	САДРЖАЈИ
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	<p>По завршеној области/теми ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> – повеже постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком; – повеже географска знања о свету са историјским развојем људског друштва и научно-техничким прогресом; – на примерима покаже значај учења географије за свакодневни живот човека; 	<p>Ширење географских хоризоната и велика географска открића.</p> <p>Одговорност човека према планети Земљи.</p>

		– разликује одговорно од неодговорног понашања човека према природним ресурсима и опстанку живота на планети Земљи;	
	ВАСИОНА	– разликује појмове васиона, галаксија, Млечни пут, Сунчев систем, Земља; – објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему; – разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике; – одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене;	Васиона, галаксија, Млечни пут, звезде, сазвезђа. Сунчев систем: Сунце, планете, сателити, Месец, месечеве мене, астероиди, комете, метеори .
	Облик Земље и структура њене површине	- помоћу глобуса опише облик Земље и наведе доказе о њеном облику; – помоћу карте опише распоред копна и воде на Земљи и наведе називе континената и океана; – примерима објасни деловање Земљине теже на географски омотач;	Облик и димензије Земље, распоред копна и воде на Земљи Сила Земљине теже, глобус, екватор, полови.
	Земљина кретања	– разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице; – повеже смер ротације са сменом дана и ноћи; – повеже нагнутост земљине осе са различитом осветљеношћу површине Земље; – повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева;	Ротација Земље и последица ротације: смена обданице и ноћи, привидно кретање Сунца, локално време. Револуција Земље и последице револуције: неједнака дужина обданице и ноћи током године, смена годишњих доба, календар, топлотни појасеви.
		– разликује деловање унутрашњих сила (сила Земљине теже, унутрашња топлота Земље); – разликује основне омотаче унутрашње грађе Земље; – наведе спољашње силе (ветар, вода) Земље;	Постанак и унутрашња грађа Земље, литосферне плоче: кретање плоча, промена

ПЛАНЕТА ЗЕМЉА	Унутрашња грађа и рељеф Земље	<ul style="list-style-type: none"> – помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); – разликује хипоцентар и епицентар и наведе трусне зоне у свету и у Србији; – наведе поступке које ће предузети за време земљотреса ; – опише процес вулканске ерупције и њене последице; – помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена, описује њихов настанак и наводи примере за њихово коришћење; – помоћу карте, цртежа и мултимедија објашњава настанак планина и низија и разликује надморску и релативну висину; – разликује ерозивне и акумулативне процесе; – наведе примере деловања човека на промене у рељефу (броне, насипи, копови); 	<p>положаја континената.</p> <p>Вулканизам и земљотреси: елементи, настанак, зоне појава у свету и Србији, последице и шта радити у случају земљотреса.</p> <p>Стене: магматске, седиментне, метаморфне.</p> <p>Постанак рељефа процесима набирања и раседања, планине, низије, надморска и релативна висина.</p> <p>Обликовање рељефа дејством воде (радом река, таласа, леда, растварање стена) и ветра.</p> <p>Човек и рељеф (позитивни и негативни утицаји).</p>
	Ваздушни омотач Земље	<ul style="list-style-type: none"> – опише структуру атмосфере; – наведе временске промене које се дешавају у тропосфери (ветрови, падавине, облаци, загревање ваздуха...); – разликује појам времена од појма клима; – наведе климатске елементе и чиниоце и основне типове климе; – графички представи и чита климатске елементе (климадијаграм) користећи ИКТ; – користи дневне метеоролошке извештаје из медија и планира своје активности у складу са њима; – наводи примере утицаја човека на загађење атмосфере и предвиђа последице таквог понашања; – наводи примере о утицају 	<p>Атмосфера (састав, структура и значај).</p> <p>Време и клима: климатски елементи и појаве (температура, притисак, влажност ваздуха, падавине, облачност, ветар).</p> <p>Климатски чиниоци, основни типови климе.</p> <p>Човек и клима</p>

		атмосферских непогода на човека (екстремне температуре и падавине, град, гром, олуја);	(атмосферске непогоде, утицај човека на климу).
	Воде на Земљи	<ul style="list-style-type: none"> – уочава и разликује на географској карти океане, већа мора, заливе и мореузе; – наведе и опише својства морске воде; – помоћу карте прави разлику између речне мреже и речног слива; – наведе и опише елементе реке (извор, ушће, различити падови на речном току); – разликује типове језерских басена према начину постанка; – наведе узроке настанка поплава и бујица и објасни последице њиховог дејства; – наведе поступке које ће предузети за време поплаве и након ње; – наведе примере утицаја човека на загађивање вода и предвиђа последице таквог понашања; 	<p>Светско море и његова хоризонтална подела, својства морске воде (сланост, температура, боја, провидност), кретање морске воде (таласи, цунами, плима и осека, морске струје).</p> <p>Воде на копну: подземне воде и извори, реке, језера и ледници.</p> <p>Човек и вода – поплаве и бујице, заштита вода од загађења.</p>
	Биљни и животињски свет на Земљи	<ul style="list-style-type: none"> – помоћу карте повеже климатске услове са распрострањеношћу живог света на Земљи; – помоћу карте наведе природне зоне и карактеристичан живи свет у њима; – опише утицај човека на изумирање одређених биљних и животињских врста; – наведе примере за заштиту живог света на Земљи 	<p>Распростирање биљног и животињског света на Земљи.</p> <p>Угроженост и заштита живог света</p>

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
ЧОВЕК И ГЕОГРАФИЈА	<ul style="list-style-type: none"> -увођење ученика у наставни предмет и упознавање са значајем географије -упознавање ученика са садржајем наставног програма и давање јасних упутстава за рад

	-помоћи ученицима да повежу постојећа знања о природи и друштву са географијом као науком
ВАСИОНА	-давање ученицима најосновнијих математичко-географских и астрономских знања о васиони,Сунчевом систему,облику и величини Земље и њеном положају у васиони -информисање ученика о основним карактеристикама осталих небеских тела -илустративни прикази планета и осталих небеских тела
ПЛАНЕТА ЗЕМЉА	-код проучавања облика и величине Земље и распореда континената и океана користити илустративно-демонстративне методе и методе експеримента уз употребу модела Земље-глобуса и географске карте(треба радити на даљем унапређивању сналажења ученика на карти) -за разумевање Земљине ротације и револуције и последице ових кретања користити очигледна наставна средства(глобус,батеријску лампу,телуријум,видео записе,анимације...),илустративно-демонстративне методе и методе експеримента -илустративно-демонстративни приказ земљотреса и вулканских ерупција -визуелно откривање сличности и разлика између типова стена -израда модела облика рељефа -акцент ставити на достизање исхода који се односе на функционално знање ученика (понашање у случају земљотреса,екстремних температура,атмосферских непогода,бујица и поплава) -треба навести и примере позитивног и негативног деловања човека на природу -указивати на превенцију и на заштиту природе -развијати код ученика одговорност о очувању биљних и животињских врста и рационалном коришћењу природних ресурса,као услови опстанка на Земљи -користити планиране излете да се ученици упознају са објектима геонаслеђа и да развију правилне ставове о његовом значају и очувању -помоћи ученицима да правилно географски посматрају и уочавају природне објекте,појаве и процесе у локалној средини чиме ће се подстаћи радозналост деце и самостално истраживање -помоћи ученицима да користе статистички материјал који је систематизован у табелама,као и да уколико је то могуће помоћи им да рукују различитим мерним инструментима

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

Биологија
Историја
Математика

Информатика и рачунарство
Физичко и здравствено васпитање
Ликовна култура
Верска настава
Физика

АКТИВНОСТИ У НАСТАВНОМ ПРОЦЕСУ

Наставник организује час, презентује наставне садржаје ангажујући ученике, водећи рачуна о претходним знањима која поседују, демонстрира, користи ИКТ – презентације, прикази, снимци, прилози, демонстрације; подстиче ученика на активно учешће, повезује садржаје са свакодневним животом, вреднује рад ученика; ученици активно учествују у реализацији часа, записују, анализирају, дискутују, показују, примењују, закључују, учествују у тимском и групном раду, процењују наставу, рад других ученика и сопствени рад.

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Праћење напредовања ученика је у функцији развоја ученика у достизању исхода.

Праћење и вредновање ученика започиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази и у односу на то ће се процењивати његов даљи ток напредовања.

Свака активност је добра прилика за процену напредовања и давање повратне информације, а ученике треба оспособљавати и охрабривати да процењују сопствени напредак у остваривању исхода предмета, као и напредак других ученика.

Сваки наставни час и свака активност ученика је прилика за формативно оцењивање, односно регистровање напретка ученика и упућивање на даље активности.

Оцењивање је саставни део процеса наставе и учења којим се обезбеђује стално праћење остваривања прописаних циљева, исхода и стандарда постигнућа ученика у току савладавања школског програма.

Ученик се оцењује на основу усмене провере постигнућа, писмене провере и практичног рада.

Ученик се оцењује и на основу активности и његових резултата рада: писању и излагању презентација, различитим облицима групног рада, рад на пројектима и сл.

Критеријуми бројчаног оцењивања (сумативно оцењивање) су дефинисани Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању.

На овај начин се праћење и вредновање оставрује у свим разредима. Настава је усмерена на развијање међупредметних компетенција, општих предметних и специфичних предметних компетенција / прецизиране у годишњим плановима рада /, на исходе и стандарде постигнућа.

ПРОГРАМ ЗА VI РАЗРЕД

Назив предмета: ГЕОГРАФИЈА

Фонд: 72 часа

Циљ и задаци:

Циљ наставе географије је усвајање знања о природногеографским и друштвеногеографским објектима, појавама и процесима и њиховим међусобним везама и односима у геопростору. Настава географије треба да допринесе стварању реалне и исправне слике о свету као целини и месту и улози наше државе у свету.

Задаци наставе географије су вишеструки. Њиховим остваривањем ученици се оспособљавају да стичу и развијају знања и разумевања, умења и ставове према светским и националним вредностима и достигнућима.

Настава географије треба да допринесе:

- стицању знања о основним објектима, појавама и процесима у васиони;
 - картографском описмењавању, употреби географских карата и других извора информација у процесу учења и истраживања и у свакодневном животу;
 - стицању знања о објектима, појавама и процесима у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу;
 - разумевању узрочно-последичне повезаности појава и процеса у географском омотачу;
 - развијању географског мишљења заснованог на повезаности и међуусловљености географских појава и процеса у простору и времену;
 - развијању естетских опажања и осећања проучавањем и упознавањем природних и других феномена у геопростору;
 - стицању знања о основним појмовима о становништву, насељима и привреди и уочавању њиховог просторног размештаја;
 - разумевању утицаја природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва, насеља и привредних делатности;
 - стицању знања о основним географским одликама Европе, њеним регијама и државама;
 - стицању знања о основним географским одликама ваневропских континената и њихових регија;
 - упознавању улоге и значаја међународних организација за решавање економских, социјалних, културних и хуманитарних проблема у савременом свету;
 - стицању знања о основним географским одликама Републике Србије и њеним регионалним целинама;
 - развијању ставова о превентиви, заштити и унапређивању животне средине;
 - развијању толеранције, националног, европског и светског идентитета;
 - стицању знања, развијању вештина и ставова из географије кроз самостално учење и истраживање и њиховој примени у свакодневном животу;
 - развијању опште културе и образовања ученика.
- Оперативни задаци:
- Ученици треба да:
- упознају основне појаве, процесе и феномене у хидросфери и географски размештај хидрографских објеката, као и њихове одлике;
 - схвате значај вода за живот на Земљи;

- упознају биљни и животињски свет, утицај природних фактора и човека на њихов развој, хоризонтални и вертикални распоред, као и међусобну условљеност и значај;
- упознају људске активности које утичу на квалитет животне средине и схвате неопходност њеног очувања, унапређивања и заштите;
- упознају основне појмове из географије становништва и насеља, схвате значај и улогу природних, друштвених и привредних чинилаца и њихово јединство;
- схвате појмове природне и географске средине и појам географске регије;
- стекну основна знања о привреди, њеној подели и факторима развоја;
- упознају најважније међународне организације и интеграцијске процесе у Европи и свету, као и њихов значај за политички, економски и културни развој;
- разумеју значај и домете међународних организација у очувању мира и безбедности и развијању пријатељских односа међу народима;
- упознају најважније природне, друштвене и економскогеографске одлике Европе и специфичности њених регија и држава;
- самостално користе географску карту као извор географских информација у процесу стицања нових знања и истраживања и у свакодневном животу;
- се оспособе за коришћење географске литературе и различитог илустративног материјала ради лакшег савлађивања наставног градива и оспособљавања за самостални рад;
- поседују осећање социјалне припадности и привржености сопственој породици, нацији и култури, познају традицију и учествују у њеном очувању;
- познају и поштују традицију и идентитет других народа, заједница и социјалних група.

ТЕМАТСКИ ПЛАН РАДА И ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ

Редн и број теме	НАЗИВ ТЕМЕ	Укупан број часова за тему	Број часова обrade	Број часова осталих типова	Стандарди
1.	УВОД	1	/	1	
2.	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА	10	7	3	ГЕ1.2.3, ГЕ2.2.2, ГЕ3.2.
2а.	Водени омотач Земље	7	5	2	2,
2б.	Живи свет на Земљи	3	2	1	
3.	СТАНОВНИШТВО И НАСЕЉА НА ЗЕМЉИ	5	3	2	ГЕ1.3.1, ГЕ23.1, ГЕ3.3.1,
4.	ГЕОГРАФСКА СРЕДИНА И ЉУДСКЕ ДЕЛАТНОСТИ	3	2	1	ГЕ1.3.2, ГЕ3.3.2
5.	РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	51	33	18	ГЕ 1.4.2, ГЕ2.4.2, ГЕ3.4.2

5а.	Опште географске одлике Европе	8	5	3	
5б.	Јужна Европа	16	10	6	
5в.	Средња Европа	11	7	4	
5г.	Западна Европа	6	4	2	
5д.	Северна Европа	4	3	1	
5ђ.	Источна Европа	6	4	2	
	СИСТЕМАТИЗАЦИЈА	2	/	2	
	Свега часова	72	45	27	

Образовни стандарди за предмет Географија шести разред

Редни број наставне теме	Назив наставне теме	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1.	УВОД			

2.	ПЛАНЕТА ЗЕМЉА	Ученик/-ца: ГЕ 1.2.3. именује Земљине сфере (литосферу, атмосферу, хидросферу, биосферу) и препознаје њихове основне одлике	Ученик/-ца: ГЕ 2.2.2. разликује и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе у Земљиним сферама (литосфери, атмосфери, хидросфери, биосфери)	Ученик/-ца: ГЕ 3.2.2. објашњава физичкогеографске законитости у географском омотачу (климатску и биогеографску зоналност) и наводи мере за његову заштиту, обнову и унапређивање
3.	СТАНОВНИШТВО И НАСЕЉА НА ЗЕМЉИ	Ученик/-ца: ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред	Ученик/-ца: ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва	Ученик/-ца: ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља
4.	ГЕОГРАФСКА СРЕДИНА И ЉУДСКЕ ДЕЛАТНОСТИ	Ученик/-ца: ГЕ 1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране		Ученик/-ца: ГЕ 3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности

5.	РЕГИОНАЛНА ГЕОГРАФИЈА ЕВРОПЕ	Ученик/-ца: ГЕ 1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике	Ученик/-ца: ГЕ 2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије	Ученик/-ца: ГЕ 3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије
----	---------------------------------	---	--	---

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Наставни програм географије за шести разред основног васпитања и образовања ослања се на савремена достигнућа и на перспективе развоја географске науке, а примерен је интересовањима и потребама ученика. Стечена знања и вештине ученици ће примењивати у истраживању и анализирању одређених географских појава и процеса, који се односе на наставне садржаје предвиђене програмом. Неопходно је заинтересовати ученике да, у складу са својим узрасним способностима, истражују и локалну средину, да проналазе и користе различите изворе информација и да се оспособљавају за самостално учење.

Основу за израду овог програма чинили су: општи циљеви и задаци основног образовања и васпитања, образовни, васпитни и функционални задаци савремене наставе географије, потреба за постизањем боље равнотеже између узрасних способности ученика, њихових потреба и интересовања, препоруке Географског факултета и Српског географског друштва.

Програм је конципиран тако да се заснива на: постепеном увођењу и развијању географских појмова, појава и процеса у оквиру програмских садржаја спирално распоређених у другом образовном циклусу, значајних за успешније разумевање укупних садржаја који су неопходни у процесу даљег учења, досадашњим наставним програмима у Републици Србији и резултатима праћења примене досадашњих програма.

У шестом разреду основне школе програм географије конципиран је тематски. Укупан годишњи фонд часова није промењен. Наставницима се препоручује оријентациони број часова по наставним темама, као и наставни садржаји које би требало обрадити. Према својој креативности наставник има слободу да кроз самостално планирање одреди типове часова, облике рада, наставне методе, технике и активности и одабере дидактичка средства и помагала.

Програмску структуру чини пет наставних тема:

1. Увод
2. Планета Земља
3. Становништво и насеља на Земљи

4. Географска средина и људске делатности

5. Регионална географија Европе

На првом наставном часу наставник упознаје ученике са циљевима, задацима и програмским садржајима географије за шести разред и даје им јасна упутства за рад. Посебно наглашава зашто и како се обрађују садржаји опште физичке и друштвене географије и истиче њихов значај за успешну обраду регионалне географије европског континента и његових држава и света у целини.

Програмом је предвиђена обрада географских садржаја који се односе на воде и биљни и животињски свет на Земљи у оквиру тематске целине Планета Земља. Кроз ову тематску целину потребно је истаћи облике појављивања, основне одлике и распрострањеност вода на Земљи, као и њихов значај, одлике биљног и животињског света, њихову хоризонталну и вертикалну распрострањеност, основне биљне заједнице на Земљи и значај биљака и животиња за човека.

Природна средина је у суштини сплет тесно повезаних и међусобно условљених компонената које представљају јединствену целину. Имајући у виду нарушавање равнотеже у природној средини, потребно је указивати на превенцију и на заштиту природе.

Наставна тема Становништво и насеља на Земљи конципирана је тако да се њеном обрадом укаже на најважније демографске и демогеографске проблеме човечанства. Тежиште треба да буде на основним одликама становништва, врстама и типовима насеља. Препорука је да се статистички подаци приказују само илустративно (табеле, дијаграми, старосна пирамида) или компаративно, а да се не инсистира на њиховом запамћивању.

Кроз обраду садржаја наставне теме Географска средина и људске делатности ученицима је потребно указати на различитост природне и географске средине на основу које се издвајају географске регије, као и на сложеност и поделу људских делатности, при чему треба нагласити утицај природних и друштвених фактора на развој привреде.

У шестом разреду је наставним програмом, са највећим бројем часова, планирана обрада Регионална географија Европе. У оквиру регионалне географије предвиђена је обрада Европе у целини, која треба да пружи могућност сагледавања општих одлика континента да би се на основу тога јасније могле уочити особености појединих регионалних целина и појединих држава Европе.

Приликом обраде регија потребно је да се, на основу познавања континента као целине, истакну њихове битне физичкогеографске одлике и њихов утицај на производњу и размештај становништва. Сваки чинилац треба да буде истакнут тако да се одмах могу уочити специфичности сваке регије. Кроз политичку поделу треба истаћи како је до ње дошло ради бољег разумевања данашњег стања. Приликом обраде ових садржаја могућа је корелација са садржајима из наставног предмета историје.

Код обраде појединих држава треба користити претходно стечена знања о континенту у целини и о појединим регијама, а истаћи само битне одлике природе и становништва, а пре свега његову професионалну структуру, културни ниво, што може да помогне објашњењу развијености и структуре привреде.

Треба, такође, указати на постојеће разлике у степену развијености привреде држава Европе, као и на противуречности које постоје између природних богатстава и нивоа развијености њихове привреде. Државе су, међутим, међусобно различите и у свакој од њих су заступљене одређене привредне делатности и гране специфичне за ту земљу, које треба посебно нагласити.

При излагању садржаја о државама треба указати на неопходност сарадње земаља и на интеграцијске процесе у региону, Европи и свету, као и на потребу уважавања различитости и толеранције на свим нивоима.

У континуираном раду са географском картом ученицима се пружа могућност да савладају вештину практичног коришћења и познавања географске карте. Сталном употребом географске карте знања се проширују и продубљују и усавршава се њена практична примена.

Коришћење географских карата различитог размера и садржине при упознавању регија и држава Европе, геопростора и локалне средине је неопходно и обавезно на свим часовима.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Биологија
- историја
- математика
- физика
- енглески језик
- немачки језик
- српски језик
- музичка култура
- ликовна култура

Програм је сачињен на основу Правилника о наставном програму за шести разред основног образовања и васпитања ("Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 5/2008 од 26.5.2008. године.)

ПРОГРАМ ЗА VII РАЗРЕД

Назив предмета: ГЕОГРАФИЈА

Фонд: 72 часа

Циљ и задаци:

Циљ наставе географије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају и разумеју географске објекте, појаве, процесе и законитости у простору, њихове узрочно-последичне везе и односе, развију географску писменост и географски начин мишљења, свести и одговорног односа према свом завичају, држави, континенту и свету као целини и толерантног става према различитим народима, њиховим културама и начину живота.

Задаци наставе географије су:

- стварање разноврсних могућности да кроз различите садржаје и облике рада током наставе географије сврха, циљеви и задаци образовања, као и циљеви наставе географије буду у пуној мери реализовани

- упознавање и разумевање појава и процеса у географском омотачу Земље и у непосредном окружењу
- картографско описмењавање за употребу географских карата у стицању знања и у свакодневном животу
- упознавање основних географских одлика Европе, осталих континената и развијених држава света
- упознавање основних географских одлика своје државе и држава у непосредном окружењу, њихових асоцијација и интеграција
- упознавање комплементарности и регионалних разлика савременог света
- развијање естетских опажања и осећања проучавањем и упознавањем природних и других феномена у геопростору
- изграђивање и развијање ставова о превентиви, заштити и унапређивању животне средине
- развијање националног, европског и светског идентитета
- развијање толеранције, постојања и припадности мултиетничком, мултијезичком, мултикултурном ... свету
- развијање опште културе и образовања
- оспособљавање за самостално учење и проналажење информација.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- стекну знања о битним природногеографским одликама ваневропских континената, њихових регија и појединих држава
- стекну знања о друштвеногеографским одликама ваневропских континената, њихових регија и појединих држава
- се оспособе за праћење и разумевање економских и друштвених активности и промена у савременом свету и њиховом доприносу општем развоју и напретку човечанства
- упознају регионалне разлике и комплементарност савременог света;
- разумеју проблеме у савременом свету (пренасељеност, неједнак привредни развој, недостатак хране, воде, енергије, минералних сировина, еколошки проблеми, болести, ратови и друго)

- развијају национални идентитет и упознају значај толеранције у мултиетничким, мултијезичким и мултикултуралним срединама у свету;
- упознају различите културе континената, њихових регија и држава и кроз то развијају општу културу
- развијају жељу и стичу потребу за даље образовање и самообразовање са циљем да се што успешније укључе у даље стручно оспособљавање
- кроз рад у настави географије проширују знања из картографије и оспособе се за самостално коришћење географске карте у стицању нових знања и у свакодневном животу
- оспособе за самостално коришћење географске литературе и различитог графичког и илустративног материјала у циљу лакшег савладавања наставног градива и оспособљавања за самостални рад.

ТЕМАТСКИ ПЛАН РАДА И ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ

Редни број теме	НАЗИВ ТЕМЕ	Укупан број часова за тему	Број часова обраде	Број часова осталих типова	Стандарди
1.	УВОД	1	1		
2.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ АЗИЈЕ	22	15	7	ГЕ113,ГЕ131,ГЕ132, ГЕ142,ГЕ211,ГЕ212, ГЕ213,ГЕ214,ГЕ231, ГЕ242,ГЕ311,ГЕ331, ГЕ332,ГЕ343
3.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ АФРИКЕ	13	8	5	ГЕ113,ГЕ131,ГЕ132, ГЕ142,ГЕ211,ГЕ212, ГЕ213,ГЕ214,ГЕ231, ГЕ242,ГЕ311,ГЕ331, ГЕ332,ГЕ343
4.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ	15	8	7	ГЕ113,ГЕ131,ГЕ132, ГЕ142,ГЕ211,ГЕ212, ГЕ213,ГЕ214,ГЕ231, ГЕ242,ГЕ311,ГЕ331, ГЕ332,ГЕ343
5.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ	9	4	5	ГЕ113,ГЕ131,ГЕ132, ГЕ142,ГЕ211,ГЕ212, ГЕ213,ГЕ214,ГЕ231, ГЕ242,ГЕ311,ГЕ331, ГЕ332,ГЕ343
6.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ	6	3	3	ГЕ113,ГЕ131,ГЕ132,

	АУСТРАЛИЈЕ И ОКЕАНИЈЕ				ГЕ142,ГЕ211,ГЕ212, ГЕ213,ГЕ214,ГЕ231, ГЕ242,ГЕ311,ГЕ331, ГЕ332,ГЕ343
7.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ ПОЛАРНИХ ОБЛАСТИ	3	2	1	ГЕ113,ГЕ131,ГЕ132, ГЕ142,ГЕ211,ГЕ212, ГЕ213,ГЕ214,ГЕ231, ГЕ242,ГЕ311,ГЕ331, ГЕ332,ГЕ343
8.	СВЕТ КАО ЦЕЛИНА	3	1	2	ГЕ113,ГЕ131,ГЕ132, ГЕ142,ГЕ211,ГЕ212, ГЕ213,ГЕ214,ГЕ231, ГЕ242,ГЕ311,ГЕ331, ГЕ332,ГЕ343
	Свега часова	72	41	31	

Образовни стандарди за предмет Географија седми разред

Редни број наставне теме	Назив наставне теме	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1.	УВОД			

2.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АЗИЈЕ	<p>ГЕ. 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ.1.3.1. познаје сновне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне гране</p> <p>ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p>	<p>ГЕ. 2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти</p> <p>ГЕ. 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ. 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, рафиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ. 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије</p>	<p>ГЕ. 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p> <p>ГЕ.3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије</p>
----	-------------------------------	--	--	---

3.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ АФРИКЕ	<p>ГЕ. 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ.1.3.1. познаје сновне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне гране</p> <p>ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p>	<p>ГЕ. 2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти</p> <p>ГЕ. 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ. 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, рафиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ. 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије</p>	<p>ГЕ. 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p> <p>ГЕ.3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије</p>
----	--------------------------------	--	--	---

4.	ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ	<p>ГЕ. 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ.1.3.1. познаје сновне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ.1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне гране</p> <p>ГЕ.1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p>	<p>ГЕ. 2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти</p> <p>ГЕ. 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ. 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, рафиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ. 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ.2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ.2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије</p>	<p>ГЕ. 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ.3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ.3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p> <p>ГЕ.3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије</p>

САДРЖАЈИ ПРОГРАМА

УВОД (1)

Сврха, циљеви, задаци и програмски садржаји регионалне географије ваневропских континената.

ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АЗИЈЕ (21)

Основни географски подаци о континенту: име, географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност азијског континента, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, миграције), насеља.

Природна богатства и привреда.

Регионална и политичка подела.

ЈУГОЗАПАДНА АЗИЈА

Географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност Југозападне Азије, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, етничка разноврсност, миграције), насеља, политичка подела.

Природна богатства и привреда.

Државе Југозападне Азије: Турска, географски положај, границе и величина. Основне природногеографске и друштвеноекономске одлике.

ЈУЖНА АЗИЈА

Географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност Јужне Азије, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, етничка разноврсност, миграције), насеља, политичка подела.

Природна богатства и привреда.

Државе Јужне Азије: Индија, географски положај, границе и величина. Основне природногеографске и друштвеноекономске одлике.

ЈУГОИСТОЧНА АЗИЈА

Географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност Југоисточне Азије, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, етничка разноврсност, миграције), насеља, политичка подела.

Природна богатства и привреда.

Државе Југоисточне Азије: Индонезија, географски положај, границе и величина. Основне природногеографске и друштвеноекономске одлике.

СРЕДЊА АЗИЈА

Географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност Средње Азије, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, етничка разноврсност, миграције), насеља, политичка подела.

Природна богатства и привреда.

ИСТОЧНА АЗИЈА

Географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност Источне Азије, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, етничка разноврсност, миграције), насеља, политичка подела.

Природна богатства и привреда.

Државе Источне Азије: Кина и Јапан, географски положај, границе и величина. Основне природногеографске и друштвеноекономске одлике.

ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АФРИКЕ (14)

Основни географски подаци о континенту: име, географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност афричког континента, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, миграције), насеља.

Природна богатства и привреда.

Регионална и политичка подела.

СЕВЕРНА АФРИКА

Географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност Северне Африке, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, етничка разноврсност, миграције), насеља, политичка подела.

Природна богатства и привреда.

Државе Северне Африке: Египат, географски положај, границе и величина. Основне природногеографске и друштвеноекономске одлике.

ИСТОЧНА АФРИКА

Географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност Источне Африке, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, етничка разноврсност, миграције), насеља, политичка подела.

Природна богатства и привреда.

ЗАПАДНА АФРИКА

Географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност Северне Африке, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, етничка разноврсност, миграције), насеља, политичка подела.

Природна богатства и привреда.

ЈУЖНА АФРИКА

Географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност Северне Африке, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, етничка разноврсност, миграције), насеља, политичка подела.

Природна богатства и привреда.

Државе Јужне Африке: Јужноафричка Република, географски положај, границе и величина. Основне природногеографске и друштвеноекономске одлике.

ОПШТЕ ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СЕВЕРНЕ АМЕРИКЕ (12)

Основни географски подаци о континенту: име, географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност северно америчког континента, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, миграције), насеља.

Природна богатства и привреда.

Регионална и политичка подела.

Државе Северне Америке: Сједињене Америчке Државе и Канада, географски положај, границе и величина. Основне природногеографске и друштвеноекономске одлике.

ОПШТЕ ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ СРЕДЊЕ АМЕРИКЕ (3)

Основни географски подаци о континенту: име, географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност средњеамеричког континента, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, етничка разноврсност, миграције), насеља.

Природна богатства и привреда.

Регионална и политичка подела.

Државе Средње Америке: Мексико, географски положај, границе и величина. Основне природногеографске и друштвеноекономске одлике.

ОПШТЕ ГЕОГРАФСKE ОДЛИКЕ ЈУЖНЕ АМЕРИКЕ (9)

Основни географски подаци о континенту: име, географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност јужноамеричког континента, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, етничка разноврсност, миграције), насеља.

Природна богатства и привреда.

Регионална и политичка подела.

Државе Јужне Америке: Бразил и Аргентина, географски положај, границе и величина. Основне природногеографске и друштвеноекономске одлике.

ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АУСТРАЛИЈЕ И ОКЕАНИЈЕ (6)

Основни географски подаци о континенту: име, географски положај, границе и величина.

Природногеографске одлике: хоризонтална и вертикална разуђеност аустралијског континента, клима и биљни свет, воде на копну.

Друштвеноекономске одлике: становништво (број, насељеност, састав, етничка разноврсност, миграције), насеља.

Природна богатства и привреда.

Регионална и политичка подела.

Државе Аустралије и Океаније: Нови Зеланд, географски положај, границе и величина. Основне природногеографске и друштвеноекономске одлике.

ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АРКТИКА (2)

Основни географски подаци: откриће и истраживања Арктика, име, географски положај и величина. Природна и економска обележја.

ОПШТЕ ГЕОГРАФСКЕ ОДЛИКЕ АНТАРКТИКА (2)

Основни географски подаци: откриће и истраживања Антарктика, име, географски положај и величина. Природна и економска обележја.

СВЕТ КАО ЦЕЛИНА (2)

Савремени политичкогеографски процеси у свету. Неоколонијализам, интеграције и глобализам.

Формирање политичке карте света.

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Током остваривања програма потребно је уважити високу образовну и мотивациону вредност активних и интерактивних (кооперативних) метода наставе/учења те кроз све програмске целине доследно осигурати да најмање једна трећина наставе буде организована употребом ових метода.

У настави користити, најмање у трећини случајева, задатке који захтевају примену наученог у разумевању и решавању свакодневних проблемских ситуација препоручених од стране Министарства и Завода, а приликом оцењивања обезбедити да су ученици информисани о критеријумима на основу којих су оцењивани.

Садржаји програма наставног предмета географија у седмом разреду основне школе обухватају систематско изучавање регионалне географије ваневропских континената, а програмску структуру чини осам наставних тема.

Кроз прву наставну тему потребно је ученике упознати са сврхом, циљем, задацима и наставним садржајима географије за седми разред, са планом рада, начином рада, начином коришћења дидактичког материјала, стручне и научнопопуларне литературе.

У оквиру регионалне географије ваневропских континената предвиђена је обрада континената у целини, што треба да пружи могућност сагледавања општих одлика континената да би се на основу њих могле јасније уочити особености њихових регија и појединих држава.

Регионална географија ваневропских континената значајна је у васпитном и у образовном погледу јер пружа широке могућности да ученици упознају различите регије и државе на Земљи, како у погледу њихових природних одлика, тако и у погледу становништва, природних богатстава, друштвено-економских односа и степена развијености привреде.

Наставни садржаји регионалне географије ваневропских континената одабрани су по егземпларном и функционалном дидактичком принципу што је омогућило линеарно-степенасто структурирање по Керовом систему. Наставни програм чине наставне целине и теме за које је предложен оријентациони број часова, а слобода и креативност наставника се огледа у самосталном планирању и распореду типова часова, избору наставних метода, техника, активности, дидактичких средстава и помагала.

Приликом обраде регија и појединих држава света потребно је истицати разноврсност природногеографских одлика (рељеф, клима, воде, биљни и животињски свет) којима се истичу поједине регије и указивати на разноврсност њиховог природног богатства. Природногеографске одлике односе се на опште одлике континената, регија и држава. Приликом обраде ових садржаја тежиште треба ставити на опште садржаје, као и на интерактивне везе и односе свих чинилаца географске средине. При обради ових географских садржаја посебну пажњу треба посветити проблемима заштите и унапређивања животне средине.

Потребно је такође истицати битне карактеристике становништва (број, размештај становништва, структуре, природни прираштај, културно-образовни ниво, миграције) што је значајно за друштвеноекономски положај држава у свету. Кроз друштвеногеографске садржаје упознати ученике са демографским развојем и насељеношћу појединих делова света. Ово наставно градиво треба повезивати са сличним садржајима других наставних предмета, у циљу сагледавања популационих проблема и изграђивања свести о неопходности заједничког живота различитих народа. Кроз садржаје ове наставне теме ученици се упознају са популационом политиком и њеним значајем. С тим у вези, неопходно је објаснити и указати на факторе који су довели до крупних промена и трансформација током прошлог и почетком овог века, што се снажно одражава на становништво и насеља у свету.

Потребно је наглашавати и међуусловљеност природногеографских и друштвеногеографских појава, процеса и односа који истовремено утичу на развој привреде регије или државе о којој је реч. Треба, такође, посебно указати на постојеће разлике у степену демографске развијености континената, као и на противуречности које постоје између њихових природних богатстава и нивоа развијености њихове привреде.

При обради садржаја који се односе на развој привреде у целини и појединих привредних делатности, као и о природно-географској основи развоја, тежиште треба ставити на најважније карактеристике развоја, територијални размештај и неравномерност у нивоу развијености, а избегавати сувопарно набрајање обиља бројчаних података.

Кроз обраду савремених интеграцијских процеса треба омогућити да ученици схвате разгранатост и развојност међусобне политичке, економске, културнопросветне и научнотехнолошке сарадње међу државама и организацијама у свету. Важно је упознати ученике са актуелним интеграцијским процесима у Европи и свету и указати на значај и место наше земље у овој сфери.

Наставне садржаје из регионалне географије ваневропских континената треба максимално користити за васпитно деловање на ученике, развијање духа солидарности и толеранције према другим народима у свету и указати на неопходност сарадње земаља у региону, на континенту и на глобалном нивоу.

У раду са ученицима препоручује се наставнику да користи различите наставне методе, облике и средства рада да би наставне садржаје учинио приступачнијим ученицима, њиховом узрасту и способностима. Потребно је да се избегава вербализам, а да се код ученика подстиче радозналост, систематичност и креативност. Фонд часова треба рационално користити у складу са наставним садржајима.

Уз помоћ наставника, групно или у пару, ученици могу вршити мала истраживања, а потом презентацију географских одлика неког дела света, на основу чега наставник може да сагледа обим и квалитет самосталног рада сваког појединца.

У настави географије неопходно је коришћење географских карата на свим типовима часова и у свим облицима наставног рада. Поред географских карата неопходно је користити табеле, дијаграме, схеме и остале дидактичке материјале који доприносе очигледности и трајности знања и умења код ученика.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Биологија
 - историја
 - математика
 - енглески језик
 - немачки језик
 - српски језик
 - музичко
 - ликовно
-

Правилник о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања ("Службени гласник РС - Просветни гласник", бр. 6/2009 од 10.6.2009. године.)

ПРОГРАМ ЗА VIII РАЗРЕД

Назив предмета: ГЕОГРАФИЈА

Фонд: 68 часова

Циљ наставе географије јесте да се осигура да сви ученици стекну базичну језичку и научну писменост и да напредују ка реализацији одговарајућих Стандарда образовних постигнућа, да се оспособе да решавају проблеме и задатке у новим и непознатим ситуацијама, да изразе и образложе своје мишљење и дискутују са другима, развију мотивисаност за учење и заинтересованост за предметне садржаје, као и да упознају и разумеју географске објекте, појаве, процесе и законитости у простору, њихове узрочно-последичне везе и односе, развију географску писменост и географски начин мишљења, свести и одговорног односа према свом завичају, држави, континенту и свету као целини и толерантног става према различитим народима, њиховим културама и начину живота.

Оперативни задаци

Ученици треба да:

- одређују, повезују и схватају значај географског положаја своје земље на Балкану, у Европи и у свету;
- стекну основна знања о природно-географским и друштвено-економским одликама Србије, њеним природним лепотама и културном наслеђу;
- примењују стечена знања у свакодневном животу, како би са разумевањем могли да прате друштвено-географске појаве, процесе и односе на простору наше земље, на Балкану, у Европи и у свету;
- познају својства географских објеката, појава и процеса у крају у коме живе и повезују појаве и процесе на регионалном и националном нивоу;
- развијају способности повезивања знања из географије са знањима из сродних наставних предмета;
- схватају потребу личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању квалитета животне средине и значај очувања природе и природних ресурса;
- поседују осећања социјалне припадности и привржености сопственој нацији и култури, те активно доприносе очувању и неговању националног и културног идентитета;
- развијају међусобно уважавање, као и сарадњу и солидарност између припадника различитих социјалних, етничких и културних група и доприносе друштвеној кохезији;
- подржавају процесе међународне интеграције наше земље;
- користе различите изворе информација и уочавају њихову важност у географским сазнањима;
- буду оспособљени да на терену осматрају, мере, анализирају, интервјуишу, скицирају и прикупљају податке и развијају способност исказивања географског знања речима, сликом, квантитативно, табеларно, графички и схематски;
- овладају техникама тимског/групног рада и групног одлучивања;
- буду оспособљени за континуирано образовање и самообразовање.

- ТЕМАТСКИ ПЛАН РАДА И ОБРАЗОВНИ СТАНДАРДИ

Редни број теме	НАЗИВ ТЕМЕ	Број часова обраде	Број часова осталих типова	Укупан број часова за тему	Стандарди		
1,	УВОД	1		1			
2.	ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	1	1	2	ГЕ.1.1.3.	ГЕ.2.1.1. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.4.	ГЕ.3.1.1.
3.	ПРИРОДНЕ ОДЛИКЕ	18	10	28	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.4.1.	ГЕ.2.1.1. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.4.1.	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.4.1.
4.	СТАНОВНИШТВО И НАСЕЉА	5	3	8	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.4.1.	ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.1.	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.4.1.
5.	ПРИВРЕДА	12	7	19	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.1.	ГЕ.2.1.1. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.4.1.	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.1.
6.	ЗАВИЧАЈНА ГЕОГРАФИЈА	2	2	4	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.3.2. ГЕ.1.4.1.	ГЕ.2.1.1. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.1.	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.3.2. ГЕ.3.4.1.
7.	СРБИ ВАН ГРАНИЦА СРБИЈЕ	1	1	2	ГЕ.1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ.1.4.2.	ГЕ.2.1.1. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3.	ГЕ.3.1.1. ГЕ.3.3.1. ГЕ.3.4.2.

						ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.3.1. ГЕ.2.4.2.	ГЕ.3.4.3.
8.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА У САВРЕМЕНИМ ИНТЕГРАЦИЈСКИМ ПРОЦЕСИМА	1	1	2	ГЕ.1.1.3.	ГЕ.2.1.1. ГЕ.2.1.2. ГЕ.2.1.3. ГЕ.2.1.4. ГЕ.2.3.2.	ГЕ.3.1.1.
	ГОДИШЊА СИСТЕМАТИЗАЦИЈА		2	2			
		41	27	68			

- Образовни стандарди за предмет Географија осми разред

Редни број наставне теме	Назив наставне теме	Основни ниво	Средњи ниво	Напредни ниво
1.	УВОД			

2.	ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ, ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ	ГЕ. 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте	ГЕ. 2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти ГЕ. 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти ГЕ. 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком,табелом и схемом	ГЕ. 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте
----	--	---	---	--

3.	ПРИРОДНЕ ОДЛИКЕ	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе</p>	<p>ГЕ. 2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти</p> <p>ГЕ. 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ. 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије</p>	<p>ГЕ. 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.4.1. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји географске регије</p>
----	-----------------	---	---	---

4.	СТАНОВНИШТВО И НАСЕЉА	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ 1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе</p>	<p>ГЕ 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појавае, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на немој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ 2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије</p>	<p>ГЕ. 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ 3.4.1. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји географске регије</p>
----	-----------------------	--	--	--

5.	ПРИВРЕДА	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране</p> <p>ГЕ 1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе</p>	<p>ГЕ. 2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти</p> <p>ГЕ. 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ. 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије</p>	<p>ГЕ. 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p> <p>ГЕ 3.4.1. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји географске регије</p>
----	----------	--	---	---

6.	ЗАВИЧАЈНА ГЕОГРАФИЈА	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ 1.3.2. дефинише појам привреде и препознаје привредне делатности и привредне гране</p> <p>ГЕ 1.4.1. препознаје основне природне и друштвене одлике наше државе</p>	<p>ГЕ. 2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти</p> <p>ГЕ. 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ. 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ 2.4.1. описује природне и друштвене одлике наше државе и наводи њене географске регије</p>	<p>ГЕ. 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ 3.3.2. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај привреде и привредних делатности</p> <p>ГЕ 3.4.1. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у нашој земљи и уме да издвоји географске регије</p>
----	----------------------	---	---	--

7.	СРБИ ВАН ГРАНИЦА СРБИЈЕ	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p> <p>ГЕ 1.3.1. познаје основне појмове о становништву и насељима и уочава њихов просторни распоред</p> <p>ГЕ 1.4.2. именује континенте и препознаје њихове основне природне и друштвене одлике</p>	<p>ГЕ. 2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти</p> <p>ГЕ. 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти</p> <p>ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ. 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом</p> <p>ГЕ 2.3.1. разликује и објашњава кретање становништва (природно и механичко) и структуре становништва</p> <p>ГЕ 2.4.2. описује природне и друштвене одлике континента и наводи њихове географске регије</p>	<p>ГЕ. 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p> <p>ГЕ 3.3.1. објашњава утицај природних и друштвених фактора на развој и размештај становништва и насеља</p> <p>ГЕ 3.4.2. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) у Европи и уме да издвоји географске регије</p> <p>ГЕ 3.4.3. објашњава географске везе (просторне и каузалне, директне и индиректне) и законитости (опште и посебне) на ваневропским континентима и уме да издвоји географске регије</p>
----	-------------------------	--	--	--

8.	РЕПУБЛИКА СРБИЈА У САВРЕМЕНИМ ИНТЕГРАЦИЈСКИМ ПРОЦЕСИМА	<p>ГЕ 1.1.3. препознаје и чита географске и допунске елементе карте</p>	<p>ГЕ. 2.1.1. одређује стране света у простору и на географској карти ГЕ. 2.1.2. одређује положај места и тачака на географској карти ГЕ 2.1.3. препознаје и објашњава географске чињенице – објекте, појаве, процесе и односе који су представљени моделом, сликом, графиком, табелом и схемом ГЕ. 2.1.4. приказује понуђене географске податке: на некој карти, картографским изражајним средствима (бојама, линијама, простим геометријским знацима, симболичким знацима...), графиком, табелом и схемом ГЕ 2.3.2. именује међународне организације у свету (EU, UNICEF, UN, UNESCO, FAO, Црвени крст)</p>	<p>ГЕ. 3.1.1. доноси закључке о просторним (топографским) и каузалним везама географских чињеница – објеката, појава, процеса и односа на основу анализе географске карте</p>
----	--	---	---	---

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

У осмом разреду основне школе програмску структуру чини осам наставних тема, распоређених тако да свака претходна наставна тема представља основу за разумевање наредне, а све оне заједно чине јединствену целину. То, практично, значи да би у процесу наставе свим деловима програма требало посветити одређену пажњу уважавајући све програмске захтеве.

У оквиру прве наставне теме “Увод у програмске садржаје” потребно је да ученици упознају и разумеју сврху, циљеве и задатке програмских садржаја националне географије.

Наставна тема “Географски положај, границе и величина Србије” обухвата политичко-географске садржаје. Програмом је предвиђена обрада само основних политичко-географских елемената: географски положај, границе и величина.

Тема “Природне одлике Србије” односи се на опште облике рељефа, климатске, хидрографске, педолошке и биогеографске одлике наше земље. Приликом обраде физичкогеографских садржаја тежиште ваља ставити на опште садржаје, као и на интерактивне везе и односе свих чинилаца географске средине. Приликом обраде наведених географских садржаја, посебну пажњу неопходно је посветити проблемима заштите и унапређивања животне средине.

Видно место у наставном програму има наставна тема “Становништво и насеља Србије”. Изучавање садржаја ове теме требало би да подстакне ученике да боље упознају проблематику демографског развоја и насељеност Србије. Ово наставно градиво могуће је корелативно повезивати са сличним садржајима других наставних предмета, у циљу сагледавања популационих проблема и изграђивања свести о неопходности заједничког живота различитих народа. Кроз садржаје ове наставне теме ученици упознају популациону политику и значаје њених одредби за обнављање становништва. У вези са тим, неопходно је објаснити и указати на факторе који су довели до крупних промена и трансформације на нашим просторима почетком овог века, што се снажно одражава на становништво и насеља у нашој земљи. Ученици треба да се упознају са различитим функцијама, типовима и развојем насеља у нашој земљи.

Приликом обраде теме “Привреда Србије” неопходно је инсистирати да ученици стекну знања о развоју привреде у целини и појединих привредних делатности, као и о природно-географској основи развоја. С обзиром на сложеност ове проблематике, тежиште треба ставити на најважније карактеристике развоја, територијални размештај и неравномерност у нивоу развијености, а избегавати сувопарно набрајање обиља бројчаних података.

Наставна тема “Завичајна географија” обухвата преглед географских одлика локалне средине/завичаја. Приликом реализације ових наставних садржаја ученици ће користити стечена знања и умења постављена задацима наставе географије. Уз помоћ наставника, групно или у пару, ученици ће радити кратка истраживања, а потом презентацију географских одлика локалне средине, на основу чега наставник може да сагледа обим и квалитет самосталног рада сваког појединца.

У наставној теми “Срби ван граница Србије” обухваћени су садржаји који се односе на суседне државе и њихове основне природне и друштвено-географске одлике у којима живи српско становништво и садржаји са територијалним размештајем српског становништва у европским државама и државама ван граница европског континента. Потребно је да ученици усвоје податке о броју Срба који се налазе ван граница Србије, са условима у којима живе и раде и њиховим везама са матичном државом.

У оквиру наставне теме "Србија у савременим интеграцијским процесима" ученицима омогућити да схвате разгранатост и развојност политичке, економске, културно-просветне и научно-технолошке сарадње наше државе са другим државама и организацијама у свету. Важно је упознати ученике са актуелним интеграцијским процесима у Европи и свету и указати на значај и место наше земље у овој сфери.

Број наставних часова по наставним темама дат је оријентационо. Наставницима се препоручује да, у зависности од предзнања ученика и структуре одељења, могу сами да одреде број часова за усвајање, вежбање, понављање, утврђивање и проверавање програмом предвиђених наставних садржаја.

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА

- Биологија
 - историја
 - математика
 - физика
 - хемија
 - српски језик
 - музичко
 - ликовно
 - верска настава
-